

D-dag for Nasjonalmuseum med BIM

Mandag 12. april kl. 12.00 offentliggjøres vinnerne av den åpne plan- og designkonkurransen for nytt nasjonalmuseum på Vestbanen. I konkurransen er det krav om at tilbudene blir levert med BIM - digitale bygningsinformasjonsmodeller. De seks forslagene fra fase to stilles ut f.o.m. 13. april til utgangen av august i Nasjonalmuseet - Arkitektur.

BIM-grupper i gang

I slutten av mars vil BIM-pilotgrupper være i gang både på Vestlandet og Østlandet. På Eliaden i månedsskiftet mai/juni

møtes de to gruppene for å utveksle erfaringer, forteller seniorrådgiver Thor Nilsen i Nelfo til Elmagasinet. Han opplyser for øvrig at Bergen-Gruppen har fått en god start, og at gruppen på Romerike etter planen skulle sette i gang rett før påske.

BIM-oppgaver til studenter

Det er et økende antall studenter som øker å skrive en prosjekt-, bachelor-, eller masteroppgave innen buildingSMART. Gode oppgaver bygger på en byggfaglig problemstilling – der buildingSMART benyttes som en løsning av hele eller deler av problemet. Dvs at ikke alt i oppgaven må handle om buildingSMART. Interessert bedrifter kan ta kontakt med utdanningskoordinator Eilif Hjelseth, eilif.hjelseth@umb.no

Husk strategiplanen til
buildingSMART Norge
Du finner den [her](#)

De utdanner fremtidens BIM-teknikere

Steen Sunesen på besøk på Fagskolen i Oslo

Lærer og koordinator for BIM-teknikerutdanningen ved Fagskolen i Oslo (Fio), Ingolf Sundfør,

tar stolt imot på fagskolen. Jeg er på ett av mine første medlemsbesøk som daglig leder i buildingSMART Norge. Koordinering av de institusjoner som underviser i buildingSMART og BIM-rådgivere er et av de tiltak som medlemsmøtet i februar prioriterte.

Koordinering av BIM-utdanning

Det er viktig at den undervisning som gis for fremtidens BIM-kompetanse støtter buildingSMARTs langsiktige mål om bruk av åpne standarder. Det er også viktig at undervisningen fokuserer på at BIM er et praktisk verktøy som skal støtte og effektivisere prosesser i byggenæringen.

Det er dermed med en god del forventning er at jeg går inn døren til undervisningslokalet, hvor de studerende er i innspurten på en 1-ukes oppgave.

Oppgaven går ut på å BIM'e et bygg og kvalitetssikre byggarbetet. De studerende skriver en rapport om oppgaven som viser forståelse av oppgaven og hvordan BIM bidrar i prosessen.

Les fortsettelsen [her](#)

Daglig leder har ordet:

buildingSMART Norge 2010

Steen Sunesen

Ved årsskiftet fikk jeg tilbudt stillingen som daglig leder i buildingSMART Norge. Det er en interessant og utfordrende jobb som jeg takket ja til med store forventninger. Jeg holder for tiden på å finne en plassering av vårt sekretariat. Vi skal finne et fagnøytralt, stimulerende miljø. Fremover har jeg tenkt å synliggjøre viktige tema i mitt arbeid i en leder det månedlige nyhetsbrev.

Utdelingen av årets buildingSMART-pris markerer en milepel i buildingSMARTs historie. Vinner av prisen er Per Jæger og Jøns Sjøgren, begge fra Boligprodusentene, som siden 2005 har ledet buildingSMART-prosjektet. Deres arbeid har betydd mye for at buildingSMART har en såpass relativt sterk posisjon i byggenæringen og for at Norge er så godt representert internasjonalt. buildingSMART-prosjektet ble avsluttet ved inngangen til det nye året. 2010 er også året hvor buildingSMART Norge har etablert seg som et eget direkte chapter under buildingSMART International. Hittil har vi vært etablert som en del av det nordiske chapter sammen med Sverige, Finland og Danmark. Det norske chapter skal styrke sin innflytelse internasjonalt. Vi har ingen intensjoner om å svekke det nordiske samarbeid. Vi kommer fortsatt til å treffes og håndtere felles interesser.

Et av resultatene fra buildingSMART-prosjektet er opprettelsen av brukergrupper. De fleste fag i byggenæringen har dannet en gruppe som tar seg av tema knyttet til bruk av buildingSMART. Disse gruppene gir en formell forankring av det faglige og tverrfaglige utviklingsarbeid mot fagene. Det betyr at det blir enklere å få behandlet viktig tema med de rette representantene. Og resultatene blir legitime. Dannelsen av brukergruppene er et viktig organisatorisk steg for buildingSMART. Utvikling av avtaler mellom fag, ikke minst IDM vil bli en viktig oppgave for brukergruppene.

På den internasjonale scene blir sertifisering av programvare et viktig tema. Utviklingen har vært teknikerdrevet, og det har vært skapt imponerende resultater. Med et økt fokus på prosess blir det sluttbrukers behov som kommer til å være mer styrende for de kravene som stilles til programvare. Sluttbruker har et annet fokus på hva som er viktig. De enkeltstående teknologier er ikke så viktig som kjeden av teknologier som tilsammen støtter de verdiskapende prosesser.

IFD er et tema som kanskje ikke har hatt så mye fokus. IFD blir byggenæringens fremtidige ordbok. Og det vil bli svært viktig for å få til en lang rekke prosesser som er avhengig av egenskapsdata på objekter. Det gjelder bl.a. erfaringsdata (livsløpskostnad), e-handel og FDVU. Utvikling av IFD ledes i Norge av Standard Norge og det samarbeides med en rekke andre land, slik at disse ordbøkene også virker på tvers av nasjonale og språklige skiller. IFD er en av de tre grunnpeler i buildingSMART, og buildingSMART Norge støtter dette arbeidet økonomisk og organisatorisk.

Jeg innledet med at jeg hadde store forventninger til min nye stilling. Mine forventninger gjelder hva vi sammen kan få til for den norske byggenæring. Jeg tror at vi jobber i en tid hvor vi kan begynne å høste fruktene fra de siste 15 års internasjonale innsats for buildingSMART i konkrete prosjekter. Det ligger fortsatt mye jobb foran oss i buildingSMART. Men resultatene så langt har gitt oss en palett av verktøy som brukt på den riktige måten kan gi oss mange reelle gevinster. Det betyr også endring av fokus. Vi trenger ikke selge buildingSMART-budskapet med proof-of-concept presentasjoner. I dag kan vi vise til konkrete eksempler og høste av erfaringer. Både de gode og de dårlige.

Det finnes fortsatt mange som ikke kjenner tilstrekkelig til buildingSMART. Men deres hjerter vinnes ikke ved å hype informasjon. Det finnes i dag så mange gode eksempler på hvordan buildingSMART har gjort nytte i prosjekt, at vi kan tillate oss å vise hele bildet. Vi kan fortelle om alle de positive fordelene og samtidig gjøre oppmerksom på hvor utfordringene ligger. Ærlighet gir troverdighet. Vi skal våge å være åpne for de dårlige erfaringer. Det er disse som gjør oss klokere og de er viktige for å fokusere fremtidens utviklingsarbeid.

Norge skal holde sin førende posisjon som bruker og utvikler av standarder, teknologi og prosesser ved å støtte en kultur som er åpen for å snakke om feil og være villig til endring. buildingSMART Norge kommer fremover også til å fokusere på konkrete prosjekter. Det er prosjektene som er syretesten for vårt arbeid hittil. Vi skal bruke prosjekter til å identifisere hindringer for å lykkes. Vi skal bruke dem til å fokusere vår innsats.

Erfaringene fra de konkrete prosjekter skal også brukes som modell for de neste prosjekter. Å etablere et BIM-prosjekt kan være en stor utfordring for en organisasjon som ikke har prøvd det før. Det er min ambisjon i løpet av det kommende året å begynne å synliggjøre prosjekter på vår hjemmeside. Vi skal vise prosjektenes mål, organisering, bruk av teknologi og erfaringer. På den måten har andre prosjekter en mal som de kan bruke til selv å få etablert et vellykket prosjekt.

Avslutningsvis vil jeg sitere Jon Sandnes, direktør i EBA, som brukte et afrikansk ordtak i sin tale på årets bygge-galla. "Hvis du skal løpe fort, så løp alene. Hvis du skal løpe langt, så løp sammen". Kjære buildingSMART-medlem. Vi har et langt løp foran oss. La oss løpe sammen.

Norge blir eget chapter i buildingSMART International.

Norge har i mange år vært sterkt delaktig i buildingSMART International, både med pengebidrag og arbeidsinnsats. I prosessen med å styrke organisasjonen i Norge, har vi også sett det som naturlig å bli et eget, uavhengig Chapter. Norge har hittil vært en del av det Nordiske Chapteret sammen med Sverige, Danmark og Finland. Excom i buildingSMART International besluttet i møte 16. mars 2010 å godta Norges søknad om å bli eget Chapter.

BuildingSMART- forum i Korea

buildingSMART KOREA
International **Forum2010**

buildingSMART Korea arrangerer International Forum 21. April. Øivind Rooth, Bjørn Stangeland, Steen Sunesen og Jøns Sjøgren skal forsvare de norske fargene.

BIM-byen fyller 1 år

Danske BIM-byen runder i disse dager ett år. Det er et nettsted, drevet av ildsjeler, der poenget er å dele kunnskap og erfaringer. For tiden er det ca. 1400 "innbyggere" i bimbyen.dk.

Jan Karlshøj ny
leder av
**buildingSMART
Nordic**

IDM Part 1 "Methodology and format"

Den første delen i serien av IDM-standarder har nå kommet til nest siste trinn, Final Draft International Standard - FDIS, i utviklingen til ISO 29481-1 Building information modelling — Information delivery manual — Part 1: Methodology and format. Kommentarer, inkl nedlasting av FDIS-versjonen av standarden foretas via Standard Norge sitt nettbaserte system for "Standarder på høring":

<http://hoeringer.standard.no/>

Høringsfristen er 2010-04-10

IDM Part 2 "Management of communication"

Forslaget fra VISI i Nederland har nå fått tilstrekkelig med eksperter slik at det har blitt godkjent av ISO. Første møte er i juni og arbeidet ledes av Henk Shaap fra Nederland. Norge er representert ved Eilif Hjelseth fra Standard Norge, men det er også ønskelig med deltakelse byggenæringen og fra programvareutviklere. Interesserte kan ta kontakt med Eilif Hjelseth i Standard Norge. Dette arbeidet vil resultere i en transaksjonsorientert standard som kan benyttes i hvert enkelt prosjekt til å sikre at alle involverte parter har utvekslet rett informasjon på rett tid til rett mottaker. Standarden gir også et grunnlag for implementering i programvare. Forslaget til utviklingen av denne ISO standarden bygger på et nederlandsk system – VISI, som flere programvareselskaper har implementert i sin programvare for informasjon / dokument og prosjektstyring.

Nærmere info, kontakt Eilif Hjelseth, eilif.hjelseth@umb.no

SOMMERJOBBER FOR BIM- INTERES- SERTE STUDENTER

FOR Å GI STUDENTER SOM SKAL SKRIVE BACHELOR- ELLER MASTEROPPGAVE INNEN BUILDINGSMART ER DET EN FORDEL AT DE KAN FÅ LITT PRAKSIS. VI BER DERFOR OM BEDRIFTER SOM HAR MULIGHET TIL Å TILBY STUDENTER, HOVEDSAKELIG INNEN BYGG, EN SOMMER JOBB MED LITT ELLER MYE BIM TIL Å KONTAKTE UTDANNINGSKOORDINATOR EILIF HJELSETH, EILIF.HJELSETH@UMB.NO

Vil du bli medlem av buildingSMART Norge?

Ta kontakt med daglig leder Steen Sunesen,
steen.sunesen@buildingsmart.no

Oppfordring til å øke sin BIM-kompetanse

ELMAGASINET Bygningsinformasjonsmodellering, BIM, er på full fart inn i norsk byggebransje. Nå kommer også utdanningstilbudene. Norsk Teknologi oppfordrer medlemsbedriftene til å øke kompetansen på dette området. Målsettingen er å få til en klasse med studenter fra medlemsbedriftene allerede til høsten, skriver bladet Elmagasinet på lederplass. Det er Fagskolen i Oslo som til høsten setter opp en BIM-utdanningsklasse for tekniske installasjoner.

Building Symbols

- et felles prosjekt mellom BIM og CAD standardisering på internasjonalt nivå for utvikling av standarder for bygningssymboler er under etablering. Det er ISO/ SC 10/ SC 8 Construction documentation i Sverige og ISO/TC 59 / SC 13 "Home of BIM standard" med sekretariat hos Standard Norge som står bak dette initiativet. At det både er mulig og ønskelig med norsk deltakelse er selvfølgelig. Første samling er planlagt den 22. juni i Sverige. Interesserte kan ta kontakt med Eilif Hjelseth i Standard Norge

Annonsering av ledige "BIM-jobber"

Vi kan formidle tips om ledige stillinger (som i større eller mindre grad er relatert til BIM) til alle studenter som har deltatt på Masterseminar i år og i fjor. Ta kontakt utdanningskoordinator Eilif Hjelseth, eilif.hjelseth@umb.no om dette er aktuelt.

BIM i kommunal- og samferdselssektorene

BIM for infrastruktur er det gjennomgående tema for Novapoint brukermøte 2010, årets ingeniørtreff i kommunal- og samferdselssektorene. Konferansen holdes 27-29 april i Tønsberg, heter det i en pressemelding. Årets Novapoint brukermøte er det 22dre i rekken. Bransjen er i stor endring både prosjekterings- og entreprenørmessig. Tverrfaglig 3D-modellering og -samordning tar over som prosjekteringsmåte. Likeså elektronisk maskinstyring direkte fra prosjekteringsdata på entreprenørsiden. Tilpasset BIM-teknologi er nødvendig. Helt nye arbeidsmetoder, -prosesser og samarbeidsformer overtar.

Nærmere info finner du [her](#)

OpenBIM er et tre-årig utviklingsprogram (2009- 2011), som skal være med til å effektivisere svensk byggeri, trimme byggeprosessen i alle ledd og skape "udviklende konkurranse" med grunnlag i en felles IT-plattform. Det ambisiøse mål er at man senest i 2013 skal kunne måle en tydelig effekt i form reduserte byggeomkostninger. OpenBIM-initiativet omfatter tilpasningsprosjekter, utviklingsprosjekter og forskningsprosjekter, som gjennomføres av de virksomhetene og parter som deltar i forbindelse med konkrete byggesaker. Snaut 50 virksomheter og aktører fra alle ledd i byggeriets veridkjede medvirker i OpenBIM-initiativet. Les mer om det svenske initiativet på [openbim.se](#)

BuildingSMART Norge har hatt årsmøte

Årsberetningen for 2009 og signert protokoll fra årsmøtet finner du [her](#).